

CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK FANIDAN UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARI PEDAGOG KADRLARINING MALAKA TOIFALARI TEST TIZIMI UCHUN TEST SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur test spetsifikatsiyasining maqsadi pedagog kadrlarning chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan bilim darajasini aniqlash uchun qo'llaniladigan test savollari strukturasi va unga qo'yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

Mazkur hujjatga aprobat siyalar natijasida **qo'shimchalar, o'zgartirishlar va tuzatishlar** kiritilishi mumkin.

I. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan bilimlarni baholashning test sinovi tartibi.

Pedagog kadrlarning chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan bilimlarini baholashning test sinovi tartibi kompyuter orqali onlayn tarzida test savollariga javob berish dan iborat.

II. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan bilimlarni baholashda test sinovi qamrab olgan chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining mazmun sohalari.

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan pedagog kadrlar bilimlarni baholashda test sinovi topshiriqlari umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitiladigan chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining 10-11- sinflari materiallari hamda Davlat ta'lim standartiga mos va turdosh bo'lgan kitoblar asosida Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining quyidagi mazmun sohalarini qamrab oladi:

1. Harbiy xizmatning huquqiy asoslari
2. Harbiy san'at tarixi
3. Umum harbiy tayyorgarlik
4. Amaliy jismoniy tayyorgarlik

5. Fuqaro muhofazasi
6. Saf tayyorgarligi
7. Harbiy xizmat huquqiy asoslari
8. Harbiy ish asoslari
9. Otish tayyorgarligi
10. Harbiy xizmat asoslari
11. Otish tayyorgarligi
12. Amaliy jismoniy tayyorgarlik
13. Harbiy ish asoslari
14. Tibbiy bilim asoslari

***Eslatma 1:** Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining bu mazmun sohalari umumiy holda berilgan bo'lib, ular chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining amaldagi o'quv dasturi hamda DS talablaridan kelib chiqib, yanada aniqlash tiriladi va bir nechta mayda mavzularga bo'linadi hamda kodifikatorda keltiriladi.*

III. Pedagogning umumiy chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik faniga oid kompetensiyalarini baholash

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan bilimlarni baholashda pedagoglar test sinovi topshiriqlari yordamida quyidagi aqliy faoliyat turlari baholanadi:

1. Bilish.
2. Tahlil qilish.

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovida beriladigan test turlari.

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovi topshiriqlari quyidagi test turlaridan iborat bo'lishi mumkin:

Y1 – bitta to‘g‘ri javobga ega muqobil javobli test topshirig‘i

Y2 – moslashtirishni talab qiladigan test topshirig‘i

Y3 – dixotom (“to‘g‘ri – noto‘g‘ri” shaklidagi) test topshirig‘i

***Eslatma 2:** Ba’zi test turlari texnik sharoitlar sababli vaqtincha boshqa test bilan almashtirilishi mumkin.*

**IV. Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik fanidan bilimlarni
baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovi spetsifikatsiyasi
(formati)**

№	Baholanadigan talablar mazmuni	Mazmun sohasi	Topshiriqlar soni	Testlar turi		Baholanadigan aqliy faoliyat turi	Ajratilgan vaqt (daq)	Murakkablik darajasi	Bal
1	Harbiy xizmatning huquqiy asoslari	I	3	1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y1	Bilish	1,5	I	2
				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	III	2
2	Harbiy san’at tarixi	II	5	1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	III	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	III	2
				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	I	2
3	Umum harbiy tayyorgarlik	III	3	1	Y1	Bilish	1,5	I	2
				1	Y1	Bilish	1,5	II	2

				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	II	2
4	Amaliy jismoniy tayyorgarlik	IV	3	1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	III	2
5	Fuqaro muhofazasi	V	2	1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	III	2
6	Saf tayyorgarligi	V I	5	1	Y1	Bilish	1,5	I	2
				1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	III	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	III	2
				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	I	2
7	Harbiy xizmat huquqiy asoslari	V II	3	1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	I	2
8	Harbiy ish asoslari	V III	3	1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	II	2
9	Otish tayyorgarligi	X IX	3	1	Y1	Tahlil qilish	1,5	III	2
				1	Y1	Bilish	1,5	I	2

				1	Y3	Tahlil qilish	1,5	II	2
10	Harbiy xizmat asoslari	X	2	1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y1	Bilish	1,5	II	2
11	Otish tayyorgarligi	X I	2	1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y1	Bilish	1,5	I	2
12	Amaliy jismoniy tayyorgarlik	X II	2	1	Y1	Bilish	1,5	III	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	III	2
13	Harbiy ish asoslari	XIII	2	1	Y1	Bilish	1,5	I	2
				1	Y2	Tahlil qilish	1,5	II	2
14	Tibbiy bilim asoslari	XIV	2	1	Y1	Bilish	1,5	II	2
				1	Y1	Bilish	1,5	I	2
	Jami:		40				60 minut		80
					Y1-25 Y2-7 Y3-8	Bilish -22 Tahlil qilish -18		I daraja -10 II daraja – 14 III daraja – 16	

***Eslatma 3:** Test sinovining yuqorida keltirilgan (testlar soni, turi, ajratilgan vaqti, bali, murakkablik darajasi, sertifikat berish bali kabi) ko'rsatkichlariga tajriba-sinov natijalari va ilmiy asosli tahlilidan kelib chiqib, tegishli o'zgartirishlar kiritilishi mumkin.*

V. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani bo'yicha bilimlarni baholashning qismlari bo'yicha qiyosiy ko'rsatkichlar

№	Test sinovi qismlari	Qamrab olingan mazmun sohalari	Topshiriqlar soni	Ajratilgan vaqt	Ajratilgan ball	Murakkablik darajasi	Aqliy faoliyat turi
II	Pedagogning chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan tayyorgarligini baholash	I – XIV	40	60	80	I daraja-10 II daraja-14 III daraja-16	Bilish - 22 Tahlil qilish -18

Texnologiya (texnologiya va dizayn yo'nalishi) fani bo'yicha bilimlarni baholash da test sinovida umumta'lim o'qituvchilarining bilim darajasiga qo'yiladigan talablar (ko'nikmalar) ning kodifikatori

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani bo'yicha bilimlarni baholashda test sinovida texnologiya o'qituvchilarining tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablar (ko'nikmalar) ning kodifikatori Umumiy o'rta ta'limning Davlat ta'lim standartlari talablari va texnologiya fani bo'yicha nashr etilgan o'quv darsliklari mazmuni asosida tuzilgan.

Jadvalning birinchi ustunida Texnologiya fanining mazmun sohasi kodi, ikkinchi ustunida baholanadigan ko'nikmalar kodi va uchinchi ustunida test sinovida baholanadigan ko'nikmalarga qo'yilgan talablar keltirilgan.

Soha kodi	Baholanadigan mazmun elementi kodi	Test sinovida baholanadigan mazmun elementi
I		HARBIY XIZMATNING HUQUQIY ASOSLARI
1.1	1.1.1	O‘zbekiston Respublikasi “Mudofaa to‘g‘risida”gi Qonuni.
	1.1.2	O‘zbekiston Respublikasining “Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to‘g‘risida”gi Qonuni.
	1.2.3	Harbiy xizmat turlari. Harbiy xizmatni o‘tash. Muddatli harbiy xizmatchilarga beriladigan imtiyozlar.
II		HARBIY SAN’AT TARIX
2.1	2.1.1	Jaloliddin Manguberding harbiy san’ati
	2.1.2	Amir Temur davlati. Amir Temur armiyasining tarkibi va tuzilishi
	2.1.3	Amir Temurning asosiy harbiy yurishlarida harbiy san’atning rivojlanishi
	2.1.4	Sohibqironning sarkardalik noyob qobiliyati
	2.1.5	Boburning harbiy yurishlari. Qadimda bosqinchilarga qarshi kurashgan ajdodlarimizning jasorati
III		UMUMHARBIY TAYYORGARLIK
3.1	3.1.1	O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Umum harbiy nizomlari
	3.1.2	Taktik tayyorgarlik
	3.1.3	Ommaviy qirg‘in qurollaridan himoyalaniish
IV		AMALIY JISMONIY TAYYORGARLIK
4.1	4.1.1	Harbiy xizmatchilarning jismoniy tayyorgarligi maqsad va vazifalari
	4.1.2	Umum jismoniy mashqlarni bajarish. Erkin mashqlarni bajarish usullari
	4.1.3	Turnikda bajariladigan mashqlar

V		FUQARO MUHOFAZASI
5.1	5.1.1	O‘zbekiston Respublikasi hududida texnogen va tabiiy xarakterdagi ehtimoliy sodir bo‘ladigan favqulodda vaziyatlar
	5.1.1	Favqulodda vaziyatlarning oldini olish va harakat qilish yagona tizimini tashkil etish haqida tushuncha
VI		SAF TAYYORGARLIGI
6.1	6.1.1	Saf Nizomining asosiy qoidalari. Askarning saflanishdan avval va safdagi majburiyatlari. Saf va uning elementlari
	6.1.2	Dastlabki bajariluvchi komandalar. Safda turganda salomga javob berish. Safda turish
	6.1.3	Joyida turib burilish
	6.1.4	Saf qadami bilan harakatlanish
	6.1.5	Quolsiz saf amallari va harakatlari haqida tushuncha
VII		HARBIY XIZMAT HUQUQIY ASOSLARI
7.1	7.1.1	Harbiy oliy o‘quv yurtlari haqida tushuncha.
	7.1.2	O‘zbekiston respublikasi qurolli kuchlar qo‘shinlarida tarbiyaviy va jangovar an‘analari o‘rni.
	7.1.3	Harbiy xizmatga chaqirilish muddatini kechiktirish. Harbiy xizmatga chaqirilishdan ozod etish
VIII		HARBIY ISH ASOSLARI
8.1	8.1.1	Jang haqida tushuncha va zamonaviy umum qo‘shin jangi tavsifi, uning maqsadi. Umum qo‘shin jangining asosiy turlari
	8.1.2	Askarning jangdagi majburiyatlari. Askarning shaxsiy quroli va anjomlari (ekipirovkasi). Motoo‘qchi seksiyasining tashkiliy tarkibi, hal etiladigan jangovar vazifalari, uning qurol-aslahasi va imkoniyatlari
	8.1.3	O‘zbekiston Respublikasi qo‘shinlarining qurol-aslaha va

		harbiy texnikalari (zirhli mashinalar, tanklar, jangovar vertolyotlar, samolyotlar va artilleriya vositalari)
IX		OTISH TAYYORGARLIGI
9.1	9.1.1	Qurol-yarogʻ va oʻq-dorilar bilan ishlaganda xavfsizlik choralari. Kalashnikov avtomatining vazifasi, umumiy tuzilishi ishlash tamoyili va jangovar xususiyatlari
	9.1.2	Kalashnikov avtomatining asosiy qism va mexanizmlari hamda ularning vazifasi
	9.1.3	Avtomatni notoʻliq qismlarga ajratish va yigʻish tartibi
X		HARBIY XIZMAT ASOSLARI
10.1	10.1.1	Harbiy xizmatchining umumiy majburiyatlari. Harbiy unvonlar va farqli belgilar. Boshliqlar va boʻysunuvchilar. Kattalar va kichiklar
	10.1.2	Harbiy intizomning mohiyati va harbiy xizmatchilarning unga rioya etish boʻyicha majburiyatlari. Vaqtning taqsimlanishi va kundalik tartibi
XI		OTISH TAYYORGARLIGI
11.1	11.1.1	Otish hodisasi va uning davrlari. Oʻqning boshlangʻich tezligi va uning otish jarayoniga taʼsiri. Qurolning ortga silkinishi. Oʻq trayektoriyasi
	11.1.2	Joyida turib qoʻzgʻalmas hamda paydo boʻluvchi nishonlarga oʻt ochish
XII		AMALIY JISMONIY TAYYORGARLIK
12.1	12.1.1	Turnikda bajariladigan mashqlar. Brusda bajariladigan mashqlar
	12.1.2	Kuch mashqlarini bajarish
XIII		HARBIY ISH ASOSLARI
13.1	13.1.1	Razvedka. Kuzatish uchun joy tanlash. Koʻrinish cheklangan sharoitda joy va joydagi predmetlarni oʻrganish

	13.1.2	Joyda xaritasiz oriyentirlanish
XIV		TIBBIY BILIM ASOSLARI
14.1	14.1.1	Tinchlik davrida qo‘shinlarning tibbiy ta‘minotini tashkil qilish asoslari
	14.1.2	Urush vaqtida qo‘shinlarning tibbiy ta‘minotini tashkil qilish asoslari

Namuna

Y1

№1 Manba – Sh. Ubaydullayev, B. G‘afurov, O. Ortiqov. “Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik” umumiy o‘rta ta‘lim maktablarining 10-sinfi uchun darslik. T.: “ILM ZIYO”. 2017 y. 46-bet.

Qiyinlik darajasi -3;

Manba: Soha kodi: 7.2; baholanadigan mazmun element kodi: 7.2.1

Harbiy intizom nima?
- bu barcha xizmatchilarning qonun, harbiy nizomlar tomonidan, komandirlar buyruqlari bilan belgilangan tartib qoidalariga qat’iy va aniq rioya etilishi
- har bir harbiy xizmatchining o‘z majburiyatlari va harbiy nizomlar talablarini bajarishga shaxsiy mas’uliyati
- harbiy xizmatchilarda yuksak axloqiy-ruhiy va jangovar fazilatlarni tarbiyalash, komandir (boshliq)larga so‘zsiz bo‘ysunish
- bu intizomli harbiy xizmatchilar bajaradigan talablar

Y2

№35 Manba – Sh. Ubaydullayev, B. G‘afurov, O. Ortiqov. “Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik” umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 10-sinfi uchun darslik. T.: “ILM ZIYO”. 2017 y. 25-bet.

Qiyinlik darajasi -3;

Manba: Soha kodi: 13.1; baholanadigan mazmun element kodi: 13.1.1

Kuzatuv postini ta’minlash	
1) Kuzatuv postini ta’minlash vositasi; 2) Kuzatuv postini ta’minlash vositasi emas;	a) Kompas b) Plastilin c) Xarita (sxema) d) Darslik e) Kuzatuv posti plansheti f) Akvarel’ g) Chizg‘ich, qalam h) Tsirkul’
1-a, c, e, g; 2-b, d, f, h	
1-b, c, e, f; 2-a, d, g, h	
1-a, d, e, f; 2-b, c, g, h	
1-b, c, g, h; 2-a, d, e, f	

Y3

№1 Manba – Sh. Ubaydullayev, B. G‘afurov, O. Ortiqov. “Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik” umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 10-sinfi uchun darslik. T.: “ILM ZIYO”. 2017 y. 135-bet.

Qiyinlik darajasi -2;

Manba: Soha kodi: 9.1; baholanadigan mazmun element kodi: 9.1.1

Avtomatning to‘xtovsiz avtomatik tarzda o‘t ochishida poroxli gaz energiyasini zatvor ramaning gaz porsheni stvol kanaliga yetkazib berishi orqali bajariladi. Ushbu fikr to‘g‘rimi?
To‘g‘ri
Noto‘g‘ri